

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Kristina Mardaras Sedrun

*Iurreta, Bizkaia
(1948)*

Aurkibidea

Biografia

Oromiño auzoko Santuene etxekoa. Bertsolari, gai-jartzaile eta irakaslea. Zortzi-bederatzi urterekin hasi zen bertsotan, Durangoko Ikastolan. Plazan lehendabiziko aldiz 1983an kantatu zuen auzoko (Oromiñoko) jaietan. Ondorengo emakumeei bidea ireki zien, Euskal Herriko I. Bertsolari Txapelketa Nagusian parte hartu zuen lehen emakumea izan zelarik. Hainbat saltsatan ibilia, euskalgintzan eta herrigintzan, hainbat proiektutarako izan da elkarriketatua. [Justo Alberdi](#) senarrarekin batera ere bai, hitanoaren inguruan.

Zintak

IUR-052

- **Proiektua:** IRALeren Bizkaiera Bilduma
- **Elkarrizketatzailea(k):**
- **Data:** 1986-02-06
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** VHS Standard
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

IUR-063

- **Proiektua:** Durango 1936
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elkartea, Durango 1936
- **Data:** 2016-09-20
- **Iraupena:** 90 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elkartea, Durango 1936
- **Emalea:** Elkartea, Durango 1936

IUR-067

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2024-04-24
- **Iraupena:** 111 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar

IUR-068

- **Proiektua:** Hikagin
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2024-04-24
- **Iraupena:** 83 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Hitanoa senideekin eta aspaldiko lagunekin

- **Erref:** IUR-052/003
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:02:24. **Bukatu:** 00:04:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Neba-arrebekin eta lagunekin erabiltzen du hitanoa. Semeari ere egiten dio baina alabari ez. Uste du euskaldun berriek ez dutela hitanoa ikasi izan.</p>

2. Euskararen egoera soziala

- **Erref:** IUR-052/004
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:04:55. **Bukatu:** 00:07:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskararen egoera sozialari buruzko iritzia ematen du. Lan handia egin duela uste du, baina ez nahikoa.

3. Helduen alfabetatzearen garrantzia

- **Erref:** IUR-052/006
- **Iraupena:** 0:03:43. **Hasi:** 00:10:15. **Bukatu:** 00:13:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Helduen alfabetatzeari buruzko iritzia ematen du. Erabaki politikoak behar direla uste du. Alfabetatzea errotzen ez bada, ez dela jendea euskaldunduko uste du. Euskaldun berriekiko jarrera.

4. Alfabetatzea zabaltzeko, erabaki politikoen beharra

- **Erref:** IUR-052/007
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:13:58. **Bukatu:** 00:15:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskaraz alfabetatzeko kontzientzia falta ikusten du euskaldun zaharren inguruan. Erabaki politikoen beharra ikusten du.

5. Bizkaiera eta batua elkar hartuta

- **Erref:** IUR-052/009
- **Iraupena:** 0:05:29. **Hasi:** 00:18:14. **Bukatu:** 00:23:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Berak ikastolan dituen ikasleei bizkaiera eta batua erakusten die. Euskara indartu ahala, ez dela euskalkien artean talkarik izango uste du. Kultura batuarekin indartu dela dio.

6. Basauriko ikastolaren hasiera

- **Erref:** IUR-052/011
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:25:38. **Bukatu:** 00:28:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia

Laburpena:

Basauriko ikastola zabaldu zuen. Ikastolako orduetz gain, euskara eskolak antolatu zituzten.

7. Euskararen etorkizuna, balorearen eta baliabideen gain

- **Erref:** IUR-052/013
- **Iraupena:** 0:04:11. **Hasi:** 00:29:26. **Bukatu:** 00:33:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskararen etorkizuna beheranzkoa izango dela dio, ez badira baliabideak eta erabaki ahalmena gehitzen. Gizartearen goi-mailak euskarari ematen dion araberako balorea izango dute besteek ere, Kristinaren ustez.

8. Bere ibilbidea bertsolaritzan

- **Erref:** IUR-052/015
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:35:41. **Bukatu:** 00:37:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Txikitatik musika gustatu izan zaio. Euskarari loturiko txapelketa baten harira izan zuen bertsolaritzarekin lehen kontaktua. Auzoetan bertsolariak entzutea atsegin zuen. Durangoko bertso-eskolan aritu zen. Lehenengo plaza Bilboko Plaza Berrian, 1982an.

9. Erronka jotzearren, bertsotan

- **Erref:** IUR-052/016
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:37:53. **Bukatu:** 00:41:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Arrisku zalea izan da txikitatik. Auzoko mutilekin futbolean egiten zuen. Bertsolaritza emakumeentzat berdina izan zitekeela uste zuenez, hasi zen. Bere ingurukoek onartu izan dute, baina izan ditu polemikak ere. Bertsotan emakume bakarra.

10. Bertsoa analitikoki puntuatzen

- **Erref:** IUR-052/017
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:41:30. **Bukatu:** 00:45:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Txapelketei buruzko iritzia ematen du. Bertsoa analitikoki puntuatu daitekeela uste du. Bertsolaritza mundu kultuan sartu dela dio.

11. Bertsolari txapelketetako puntuazio irizpideak

- **Erref:** IUR-052/018
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:45:00. **Bukatu:** 00:48:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Gorputzarekin komunikatzea txapelketan baloratu behar den edo ez,

eztabaidagai dago. Gaiaren tratamendua puntuatzea arriskutsua iruditzen zaio.

12. Aldaketa gizartean, aldaketa bertsoaritzan

- **Erref:** IUR-052/019
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:48:50. **Bukatu:** 00:51:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsoaritzza

Laburpena:

Bertsoaritzan gazteek umorea eta ametsak galdu dituztela uste du, gizartea aldatu delako. Sasoi batean bertsoan sartu zen jendea konbentzimendu intelektualarekin hasi zirela uste du.

13. Bertsoarako gaiak eta jaialdi motak

- **Erref:** IUR-052/020
- **Iraupena:** 0:05:02. **Hasi:** 00:51:50. **Bukatu:** 00:56:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsoaritzza

Laburpena:

Bertsoarako gaiak jartzea ez dela erraza uste du. Hausnarketa egiten du gaia, ikuskizuna eta besteei gustua eman beharraz. Bertsoaritzza artea izanik, denboraren estatusunarekin emaitza onik lortzea zaila dela uste du.

14. Emakume gutxi bertsoan

- **Erref:** IUR-052/021
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:56:52. **Bukatu:** 00:57:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsoaritzza
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Ez dira ausartu izan emakume izateagatik berarekin sartzen, ez bada oso gertukoengandik.

15. Bertsolari txapelketako gazi-gozaok

- **Erref:** IUR-052/022
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:57:52. **Bukatu:** 00:59:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsoaritzza

Laburpena:

Bertsolari txapelketan izandako esperientziaren berri ematen du.

16. Bertsolaritzaren etorkizuna

- **Erref:** IUR-052/023
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:59:43. **Bukatu:** 01:01:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Bertsolaritzaren etorkizunaz iritzia ematen du.

17. Aurkezpena: Kristina eta bere familia

- **Erref:** IUR-063/001
- **Iraupena:** 0:04:07. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:04:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:**18. Aitita-amamak: "opinio bako jendea"**

- **Erref:** IUR-063/002
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:04:07. **Bukatu:** 00:06:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa

Laburpena:**19. Auzokoek etxea berriz erosi behar**

- **Erref:** IUR-063/003
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:06:50. **Bukatu:** 00:08:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:**20. Norbere etxean beste inor: izeko Edurneri gertatua**

- **Erref:** IUR-063/004
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:08:59. **Bukatu:** 00:11:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:**21. Amama karlistak miliziano zauritua gorde etxean**

- **Erref:** IUR-063/005
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:11:26. **Bukatu:** 00:13:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:**22. Aitak gaztetxotan milizianoei lagundu**

- **Erref:** IUR-063/006
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:13:25. **Bukatu:** 00:15:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:**23. Etxandietan gerrako ospitalea eta hildakoak lurretara**

- **Erref:** IUR-063/007
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:15:13. **Bukatu:** 00:16:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:**24. Karlisten batzarrak nor jipoitu edo salatu erabakitzeko**

- **Erref:** IUR-063/008
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:16:19. **Bukatu:** 00:17:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura

Laburpena:**25. Aita Durangoko bonbardaketaren hondarrak garbitzen**

- **Erref:** IUR-063/009
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:17:27. **Bukatu:** 00:18:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Politika](#) » [Gerra zibila \(1936-1939\)](#) » [Borroka](#)

Laburpena:**26. Izeko Edurne "Nieves" bihurtu gura izan zutenekoa**

- **Erref:** IUR-063/010
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:18:50. **Bukatu:** 00:20:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Politika](#) » [Gerraostea eta Francoren diktadura](#)

Laburpena:**27. Oromiñoko eskolan gaztelera baino euskararen kontrakotasunik ez**

- **Erref:** IUR-063/011
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:20:26. **Bukatu:** 00:22:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Ohiturak eta bizimodua](#) » [Hezkuntza](#) » [Eskola](#)

Laburpena:**28. Euskaldun kontzientzia Juanito Gallastegiren bitartez**

- **Erref:** IUR-063/012
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:22:40. **Bukatu:** 00:26:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Politika](#) » [Politika eta Franco](#)

Laburpena:**29. Arrianditarrak erderaz**

- **Erref:** IUR-063/013
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:26:01. **Bukatu:** 00:27:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- [Politika](#) » [Politika eta Franco](#)
- [Politika](#) » [Euskara eta politika](#)

Laburpena:**30. Hamabost urterekin euskaldun kontzientea**

- **Erref:** IUR-063/014

- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:27:09. **Bukatu:** 00:28:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

31. Zeruko Argian kolaboratzen, Oizpetik Anbotora irratsaioa...

- **Erref:** IUR-063/015
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:28:24. **Bukatu:** 00:31:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

32. Auzokoak euskalduntzen gaztetatik

- **Erref:** IUR-063/016
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:31:40. **Bukatu:** 00:32:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

33. Julen Kaltzada eta Herri Gaztedi

- **Erref:** IUR-063/017
- **Iraupena:** 0:04:02. **Hasi:** 00:32:47. **Bukatu:** 00:36:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

34. Herri Gaztedi JARCetik kanpora

- **Erref:** IUR-063/018
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:36:49. **Bukatu:** 00:39:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

35. Alfabetatze munduaren sorrera

- **Erref:** IUR-063/019
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:39:04. **Bukatu:** 00:41:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

36. Ikastolen sorrera

- **Erref:** IUR-063/020
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:41:31. **Bukatu:** 00:43:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

37. Mezak euskaraz lortzeko ekintza Andra Marian

- **Erref:** IUR-063/021
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:43:08. **Bukatu:** 00:45:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

38. Euskararen aldeko presio ekintzak

- **Erref:** IUR-063/022
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:45:22. **Bukatu:** 00:47:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

39. Auzolana: ikastolen sorrera, Gerediagarena...

- **Erref:** IUR-063/023
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:47:39. **Bukatu:** 00:50:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

40. Ikastoletan irakasle

- **Erref:** IUR-063/024
- **Iraupena:** 0:03:23. **Hasi:** 00:50:36. **Bukatu:** 00:53:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

41. Otxandioko ikastola salaketa bategatik utzi behar

- **Erref:** IUR-063/025
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:53:59. **Bukatu:** 00:56:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

42. Basauriko Arizko ikastola eta Bandasko greba

- **Erref:** IUR-063/026
- **Iraupena:** 0:06:00. **Hasi:** 00:56:16. **Bukatu:** 01:02:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

43. Kartzelara bisitak eta Arizko ikastola utzi beharra

- **Erref:** IUR-063/027
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 01:02:16. **Bukatu:** 01:05:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

44. Eskola publikoan irakasle

- **Erref:** IUR-063/028
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 01:05:31. **Bukatu:** 01:06:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:**45. Ikastola txikiak behin eta berriz itxi**

- **Erref:** IUR-063/029
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 01:06:51. **Bukatu:** 01:09:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:**46. Iurretako ikastolak eta eskolak bat egin**

- **Erref:** IUR-063/030
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 01:09:51. **Bukatu:** 01:13:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:**47. Bertsolaritzarekin lehenengo harremanak eta Serafin Oromiño osaba soinujolea**

- **Erref:** IUR-063/031
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 01:13:31. **Bukatu:** 01:16:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:**48. Durangaldeko lehenengo bertso eskola eta plazak**

- **Erref:** IUR-063/032
- **Iraupena:** 0:05:11. **Hasi:** 01:16:19. **Bukatu:** 01:21:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

49. Bestelako bertso mundua eta bertsolari emakumea

- **Erref:** IUR-063/033
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 01:21:30. **Bukatu:** 01:24:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

50. Hausnarketa

- **Erref:** IUR-063/034
- **Iraupena:** 0:05:25. **Hasi:** 01:24:15. **Bukatu:** 01:29:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak

Laburpena:

51. Sedrun abizenaren jatorria

- **Erref:** IUR-067/002
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:00:20. **Bukatu:** 00:02:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Sedrun abizenaren jatorria, Suitzatik etorria. Frantzia Çedrun, Espania Cedrún eta Zornotzaldean Sedrun.

52. Oromiño auzoa, hiru udalerritan banatuta

- **Erref:** IUR-067/004
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:02:55. **Bukatu:** 00:04:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Iurretako Oromiño auzokoa da Kristina. Errekaren eskumaldea Iurreta da, ezkeraldea Zornotza eta baserri batzuk Muxika barruan daude.

53. Abadeak euskararekiko kontzientzia piztu zion

- **Erref:** IUR-067/006
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:04:45. **Bukatu:** 00:07:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Auzoan Juanito Gallastegi abadea izan zuten irakasle eta haren bidez ikasi zituzten euskal kantak, antzerkiak, literatura... Euskararekiko kontzientzia piztu zien. Kili-Kili euskarazko haurrentzat aldizkariaren bidez, haur euskaldunen topaketak egiten ziren. Euskaltzaindiaren haurrentzako literatura lehiaketak. Orduan izan zuen Kristinak bertsolaritzaren inguruan lehen kontaktua ere.

54. Euskaltzaindiaren ipuin-lehiaketak

- **Erref:** IUR-067/007
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:07:04. **Bukatu:** 00:08:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia

Laburpena:

Hamaika urterekin hasi zen bertsolaritzarekin kontaktuan, Juanito Gallastegi abadea auzora heldu ostean. Euskaltzaindiak lehiaketa bat antolatzen zuen, non galdeketa bat bete behar zen, ipuin bat idatzi eta bertso bat sortu. Hainbat aldiz aurkeztu zen Kristina eta hor ezagutu zuen Jon Enbeita.

55. Hamaika urterekin, lehen aldiz oholztan

- **Erref:** IUR-067/008
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:08:33. **Bukatu:** 00:09:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Hamaika-hamabi urterekin hasi zen jendaurrean abesten eta batez ere emanaldiak aurkezten.

56. Trikiatiarekin grabatutako lehenengo albuma, izeba-osabarenak

- **Erref:** IUR-067/009
- **Iraupena:** 0:03:06. **Hasi:** 00:09:34. **Bukatu:** 00:12:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Aitaren partetik, oso kantuzaleak ziren eta izeba-osaba batzuk trikitilariak ere ziren. Trikiatiarekin grabatu zen lehenengo albuma grabatu zuten. Erromeriak.

57. Euskarazko titulua ateratzerakoan, formakuntza gutxi

- **Erref:** IUR-067/011
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:13:11. **Bukatu:** 00:13:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:

Euskarazko titulua nola atera zuten berak eta senarrak. Gehiegi formatu gabe joan ziren eta lehenengo azterketan, gramatikako atala ez zuten gainditu.

58. Bertso-eskolaren hasiera Durangon

- **Erref:** IUR-067/014
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:15:03. **Bukatu:** 00:17:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

1979an Durangoko ikastolan bertso-eskolak jasotzen hasi ziren, Angel Usaola "Kapela" izeneko irakasle baten partetik. Justo senarra eta bera joaten ziren. Bertsoan egiten zuten aurretik, baina teknikarik gabe. Hortik aurrera hasi ziren saioetara joaten herriz-herri.

59. Durangoko bertso-eskolan zeuden emakumeak

- **Erref:** IUR-067/015
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:17:40. **Bukatu:** 00:19:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Durangoko bertso-eskolan, irakasleak ziren bi emakume zeuden, baina haien asmoa ez zen plazaratzea. Elgoibartik etorritako emakume bat ere bazegoen, gai-jartzaile eta epaile moduan ibili zena.

60. Oholtzan lehenengo aldiz bertsoan 1982an

- **Erref:** IUR-067/016
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:19:00. **Bukatu:** 00:21:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

1982ko apirilean igo zen lehenengo aldiz oholtzara, Oromiñoko jaietan. Joseba Zabala, Angel Usaola, Justo Alberdi eta Kristina ibili ziren bertsotan. Urte berean Bilbon ere abestu zuten.

61. Pernando Amezketarra herri-arteko bertso txapelketa

- **Erref:** IUR-067/019
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:23:13. **Bukatu:** 00:24:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Pernando Amezketarra herri-arteko bertso txapelketan bi aldiz hartu zuten parte. Bat Hernaniren aurka eta bestea Seguraren kontra.

62. I. Bertso Txapelketa 1985ean

- **Erref:** IUR-067/020
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:24:31. **Bukatu:** 00:27:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

1985an Bertsolari Elkarteak (gerora Bertsozale Elkarte) I. Bertso Txapelketa antolatu zuen. Gora-beherak. 1986ko martxoak finala ospatu zen.

63. I. Bertso Txapelketako emakume bakarra

- **Erref:** IUR-067/021
- **Iraupena:** 0:04:08. **Hasi:** 00:27:01. **Bukatu:** 00:31:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Kristina izan zen I. Bertso Txapelketan parte hartu zuen emakume bakarra. Gabeziak, beldurrak, ardurak...Espektatiba handiak zeuden Kristinaren gainean eta txalo asko jaso zituen, nahiz eta berak uste zuen ez zela zegokion mailan egon. Jendeak, emakumea oholtza gainean bertsotan ikustea behar zuen. Inoiz ez zuen zuzenean kritikarik jaso.

64. Emakume bertsolaria: janzkera eta bertsoen mezua

- **Erref:** IUR-067/022
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:31:09. **Bukatu:** 00:33:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Nahiz eta egunerokoan gonan eta galtzak jantzi, oholtza gainean beti gona erabiltzen zuen eta emakumearen inguruko mezua botatzen zuen hasierako edo amaierako agurrean, etxetik prestatuta eramaten zuena. Ez zuen bere burua feministatzat baina emakumea zela aldarrikatu nahi zuen beti.

65. Futbolean jolasten zuen mutilekin

- **Erref:** IUR-067/023
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:33:26. **Bukatu:** 00:36:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Zaletasunagatik hasi zen bertsoan, baina kontziente zen emakumearen izateaz. Futbolean jokatu du, zuhaitzetara igotzen zen... eta kontziente zen gainerako neskek ez zutela egiten. Nesken futbol taldeak.

66. Hilerokoa izan zuenean, mutilekin jolastera debekatu zioten

- **Erref:** IUR-067/024
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:36:56. **Bukatu:** 00:38:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Familian futbolariak zeuden eta etxe parean zeukaten larre batean askotan ibiltzen ziren futbolean. Etxekoentzat ez zen arraroa Kristina futbolean ibiltzea baina hilerokoa lehenengo aldiz izan zuenean, amak esan zion ezin zuela gehiago mutilekin jolastu. Ez zion azalpen gehiagorik eman, baina utzi egin zion futbolean jolasteari.

67. Ikasten jarraitu zuen nahiz eta etxean hasieran ez zuten nahi

- **Erref:** IUR-067/026
- **Iraupena:** 0:03:52. **Hasi:** 00:39:07. **Bukatu:** 00:42:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Julen Kalzada abadea auzora iritsi zenean, kontzientzia soziala pizten hasi

zitzaion. Kristinak ikasten jarraitu nahi zuen eta hasieran etxean ezetz esan zioten arren, azkenean lortu zuen ikasten jarraitzea eta nolabaiteko independentzia lortu zuen. Etxean ondo ikusi zuten, eta oholtzan bertsoan ibiltzea ere ondo ikusten zuten.

68. Itxaro Bordak oholtzan bertsoan egin zueneko

- **Erref:** IUR-067/029
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:45:50. **Bukatu:** 00:47:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

Martxoaren 8 batean, Donostian egindako bertso-saio bat gogoratzen du. Bertan, Itxaro Bordak bertso bat kantatu zuen, nahiz eta ez zen bertsoan ibiltzen. Handik gutxira, emakumez osatutako Plazandreak alderdi politikoa sortu zen

69. Arantzazu Loidi bertsolaria

- **Erref:** IUR-067/031
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:49:00. **Bukatu:** 00:51:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Arantzazu Loidi bertsolariari buruzko gogoeta. Ahots fina eta altua zuelako kritikak jasotzen zituen. Kristinak eta Arantzazu Antzuolan bertsoan ibili izan dira.

70. Emakumea zelako deitzen zioten bertso-saioetara

- **Erref:** IUR-067/034
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:52:24. **Bukatu:** 00:54:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Kristinak uste du, berari bertsotarako emakumea zelako deitzen ziotela. Gaur egun egoera ezberdina da, eta emakume bertsolariak oso onak dira, baina berak bere burua ez zuen bertsolari on moduan ikusten. Gauza askotan sartuta zebilen eta ez zion bertsolaritzari behar zuen denbora eskaini.

71. Emakume bertsolari bezala erreferente

- **Erref:** IUR-067/035
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:54:18. **Bukatu:** 00:56:18

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Emakumeei bertsolaritzako munduan atea zabaldu dizkie Kristinak, nahiz eta hortaz ez zen oso kontziente. Gerora jakin du, beste emakume bertsolari batzuek esanda. Durangon lore-joko batzuk antolatzen ibili ziren eta berak argi zuen, bertsolaritzan emakumearen presentzia sendotzen hasten zenean, berak bertsolaritza utziko zuela.

72. XXI. mendeko emakume bertsolariak

- **Erref:** IUR-067/036
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:56:18. **Bukatu:** 00:59:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Kristinak bertsolaritza utzi zuenean loratzen hasi ziren bertsolari emakumeak aipatzen ditu: Maialen Lujanbio, Oihane Perea, Onintza Enbeita, Itziar eta Estitxu Eizagirre "bikiak", Amaia Agirre, Uxue Alberdi, Ainhoa Agirreazaldeg... Kristinak kezka zuen ea emakume hauek familia izatean bertsotan jarraituko zuten edo ez. BEste batzuk ere aipatzen ditu: Iratxe Ibarra, Estitxu Arozena, Nerea Elustondo...

73. Maialen Lujanbioren jarrotasuna eta konfidantza

- **Erref:** IUR-067/037
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:59:40. **Bukatu:** 01:03:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Mugarri garrantzitsua izan da bertso txapelketetako txapeldunak emakumezkoak izatea. Maialen Lujanbiok txapela lortzea espero zuen Kristinak. Maialenek 15 urte zituela ezagutu zuen Martxoak 8aren inguruan Hondarribian. Andoni Egañari erantzundako bertsoen jarrotasunak asko harritu zuen Kristina. Urtez urte hazten ari den bertsolaria dela uste du eta gizonezkoekin bertsotan egiteko konfiantza eta erraztasun handia duela uste du.

74. Emakume bertsolari txapeldunak I

- **Erref:** IUR-067/042
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 01:07:59. **Bukatu:** 01:09:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Emakume bertsolari txapeldunak: Oihane Perea, Maialen Lujanbio, Estitxu Arozena, Saioa Alkaiza, Onintza Enbeita, Nerea Ibarzabal, Aroa Arrizubieta.

75. Elizaren indarra eta emakumearen baztertzea bertsolaritzan

- **Erref:** IUR-067/050
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 01:16:21. **Bukatu:** 01:19:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):**Laburpena:**

Emakumea baztertzeko eta etxera eramateko joeran, elizak beti eskua sartzen duela uste du Kristinak. Emakume bertsolariekin gertatu den zerbait da. Kristinak ez du emakume bertsolarien erreferenterik izan, baina ziur egon da (eta orain ikerketen bidez jakin da) egon bazeudela, nahiz eta baztertuak eta isilduak izan ziren.

76. XX. mendeko emakume bertsolariak, ezkutatuak eta baztertuak

- **Erref:** IUR-067/051
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 01:19:28. **Bukatu:** 01:21:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Kristina 1985ean agertzen zen oholtzan eta aurreko 75 urteetan ez da emakume bertsolariren berririk izan, baina ziur da egon izan direla, ezkutuan.

77. Lore-jokoetan, emakume bertsolarien presentzia

- **Erref:** IUR-067/053
- **Iraupena:** 0:04:31. **Hasi:** 01:26:06. **Bukatu:** 01:30:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

XIX. mendeko emakume bertsolarien erreferentziak, Kanbo, Sara, Lekornen... ospatutako lore-jokoetan aurkitzen dira. Lau emakume bertsolari agertzen dira, horietako bi espartingileak. Emakumeak oholtzatik desagertzearen arrazoiak.

78. Antzinako emakumeak bertsotan ibiltzen ziren

- **Erref:** IUR-067/056
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 01:34:45. **Bukatu:** 01:36:41

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Kristinaren aitak kontaktzen zuen, Santa Polonia auzoan (Iurreta), "Santakruz" izeneko bertsolari bat zegoela. Tabernan kartetan berandu arte jokatzeko ibili eta gero, etxera joan eta emazteari atea irekitzeko eskatzen zionean, hau balkoira atera eta bertsoan erantzuten omen zion.

79. Maribel Aizpururen zortziko txikiak

- **Erref:** IUR-067/059
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 01:37:55. **Bukatu:** 01:41:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Oroño auzoko okinaren alabak, Maribel Aizpuruk, ohitura zuen zortziko txikian bertsoak egiteko, bai euskaraz eta baita gaztelaniaz ere. Bertsoaren zati bat kantatzen du Kristinak eta azalpenak ematen ditu.

80. Bertsopaperaren ohitura bueltatu beharko litzake

- **Erref:** IUR-067/061
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 01:45:14. **Bukatu:** 01:46:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Bertsopaperaren ohitura berreskuratu beharreko zerbait dela uste du Kristinak.

81. Emakumea bertsolaria kanpora begira mututua eta zapaldua egon da

- **Erref:** IUR-067/065
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 01:48:08. **Bukatu:** 01:51:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

XX. mendean zehar eta Kristina oholtzara igo arte, familia konkretu batzuetan ere agertzen dira emakume bertsolarien izenak. Familia horretan bertsoan aritzeko ohitura bazegoen, normalena izango zen familiako emakumeek

bertsotan egitea. Hala ere, ezkutuan egingo zuten, ez kalean gizonezkoek bezala.

Mardaras Sedrun, Kristina | ahotsak.eus Orr.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com